

La plataforma des Cibollar

A només un centenar de metres del pont hi trobarem una petita plataforma d'observació, anomenada plataforma des Cibollar. Va ser construïda per l'Associació Balear d'Amics dels Parcs amb fons de la família Bishop i es troba al damunt del canal de Rec (canal Riego).

El canal de Rec servia per conduir i distribuir les aigües dolces de la font de Son Sant Joan pels conreus d'arròs o de cànem repartits per tota s'Albufera. Tenia 72 km de longitud, però actualment només es conserven més o manco en bon estat els trams paral·lels al camí de ses Puntes o al camí des Senyals. L'aigua era impulsada des de la font per una gran roda hidràulica moguda per un motor de vapor.

Des de la plataforma podem observar amb facilitat la gran diferència de vegetació que hi ha a banda i banda del camí des Senyals. A la cara de ponent, on arriben les aigües més dolces, hi abunden les canyes (*Arundo donax*), el canyet (*Phragmites australis*) i la sesquera (*Cladium mariscus*). En canvi, a la part més propera a la mar, amb aigües més salabroses, hi són presents els joncs (*Juncus spp*), els tamarells (*Tamarix spp*) i les salicòrnies, plantes adaptades a conviure amb importants concentracions de sal al seu medi.

Panoràmica des de la plataforma des Cibollar (Sebastià Torrens)

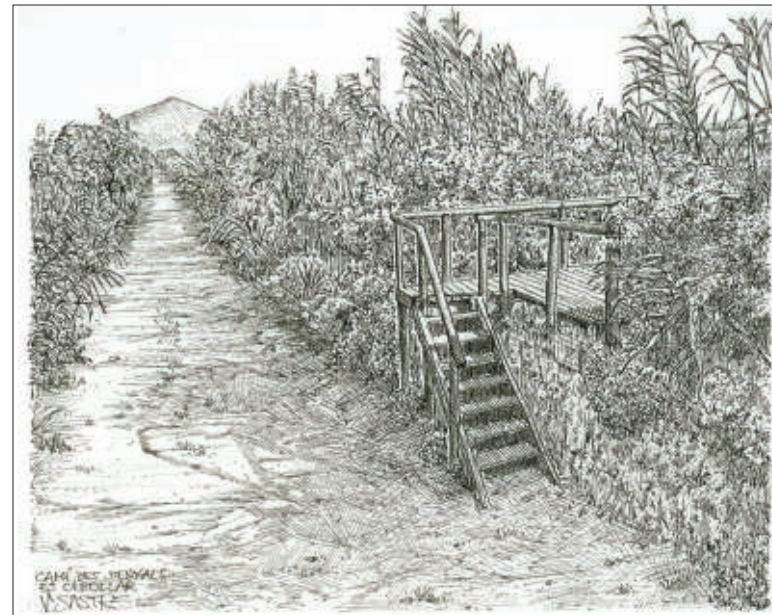
De les canyes i el canyet se n'aprofitaven totes les parts de la planta: les fulles, les rabasses i, especialment, les tiges, altes, endurides, llises i buides, usades amb profusió per la seva lleugeresa i resistència.

Altres espècies que cal observar són la junça (*Carex spp*), el rossinyol gros (*Acrocephalus arundinaceus*) i la serp d'aigua (*Natrix maura*), molt abundant en aquest camí. La junça és una planta de fulles primes, estretes i flexibles. Les seves arrels tuberculoses són l'aliment de nombroses ànneres.

Serp d'aigua (Vicenç Sastre)

Plataforma des Cibollar (Vicenç Sastre)

Es Colombars

Seguint el mateix camí, passat 1 km, arribarem a una desviació cap a l'esquerra que ens durà cap als Colombars, just passat un petit pont per davall del qual hi passa el canal Ferragut. Es Colombars és una de les dues zones amb més nombre de llissers, conformat per una retícula de canals perpendiculars que el creuen de cap a cap. En ser una de les zones més inaccessibles de s'Albufera i amb grans llissers, constitueix el principal refugi per a la hivernada d'algunes aus aquàtiques.

Àguila peixatera (Carlos Pache)

Júia (Carlos Pache)

Accés a l'aguait des Colombars (Sebastià Torrens)

En aquesta zona i sobretot al Cibollar hi abunden les basses salabroses on les comunitats de plantes es disposen en un mosaic complex, segons els petits canvis de relleu i de composició del sòl. Hi abunden joncs i canyets i una espècie molt important, l'*Scirpus maritimus*, que fructifica a l'estiu i les llavors de la qual són un bon aliment per a les ànneres hivernals. A les basses salabroses hi ha molts d'invertebrats, preses de diversos aucells, com ara les aus limícoles (tiruril·los *Charadrius spp*, corriols *Calidris spp*, avisadors *Himantopus himantopus*, juies *Vanellus vanellus*, cegalls *Gallinago gallinago*, etc.), rasclons i ànneres.

Libèl·lula. (Vicenç Sastre)

Ja al camí que s'endinsa pels Colombars, per damunt d'un pas fet amb fustes que permet caminar per zones inundades, arribarem fins a l'aguait des Colombars. Aquest és el punt final del nostre itinerari (si bé encara ens quedarà la tornada). Des de l'aguait podem observar nombroses espècies animals i vegetals, i també l'anomenat malecò de Gesa, creat l'any 1979 quan s'instal·laren les canonades de refrigeració de la central tèrmica des Murterar.

Entre les plantes que hi veurem destaquen la sosa dura (*Arthrocnemum macrostachyum*), el tamarell (*Tamarix spp*) i la salsona (*Inula crithmoides*). Entre les aus, cal parar atenció a l'àguila peixatera (*Pandion haliaetus*), el moretó (*Aythya ferina*) i les corpetasses (*Phalacrocorax carbo*). L'àguila peixatera és grossa i pesca mújols i llisses als canals i estanys més grossos. Les poques parelles que viuen a la costa nord de la serra vénen a pescar a les aigües tranquil·les de s'Albufera.

Itinerari des Colombars

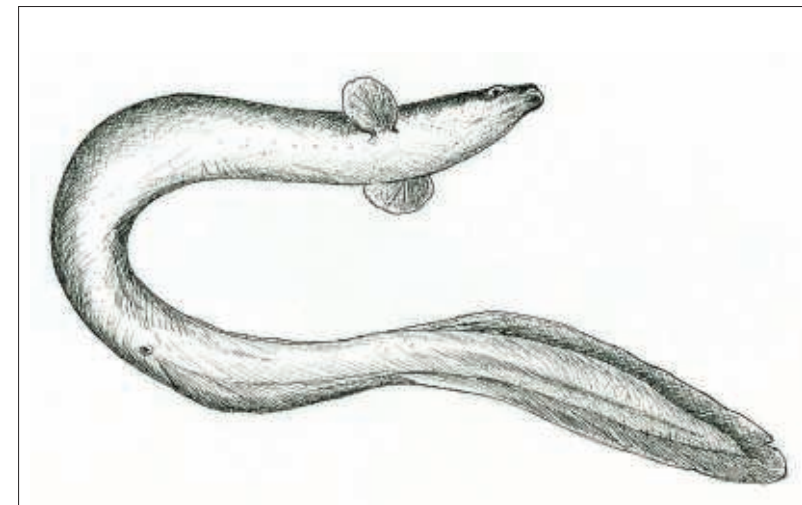
Aquest itinerari és el segon més llarg que es pot realitzar al Parc, d'anada i tornada pel mateix camí. Té la particularitat de recórrer ecosistemes de salinitat molt diferent. Pot enllaçar-se amb altres itineraris.

Dificultat baixa. Distància a recórrer: 1.325 metres (només anada). El recorregut és pla. La durada mínima és de 2h i 30 min (incloent-hi anada i tornada, amb les aturades). Es recomana realitzar-lo a peu, encara que també se'n pot fer una gran part amb bicicleta. Tot l'itinerari està senyalitzat.

Al Centre de recepció de visitants es proporciona tota la informació necessària per fer aquest itinerari. Aturau-vos-hi.

El recorregut comença davant el Centre d'interpretació de Can Bateman. El podem visitar abans o després de l'itinerari. Ens permetrà conèixer la història de s'Albufera i ens introduirà en les seves principals característiques físiques i biològiques.

Anguila (Vicenç Sastre)

Canal des Sol

Tot d'una que sortim del Centre d'Interpretació Can Bateman ens trobam amb un pontet de fusta que travessa el canal des Sol, un dels principals canals del Parc, que es va obrir a la segona meitat del segle XIX, com molts altres canals, amb la finalitat de dessecar la zona inundada. Un autèntic exèrcit de 1.500 homes, procedents de tota Mallorca i de fora, va treballar a les ordres dels enginyers anglesos, transformant radicalment el prat fins que l'any 1871 s'havien aconseguit dessecar 2.146 ha. Després de patir noves inundacions i salinitzacions, la major part de la zona fou abandonada i tornà al seu estat natural.

L'aigua que discorre pel canal des Sol té dos orígens diferents: l'escorrentia superficial i les surgències freàtiques interiors. Per aquest canal de tant en tant es pot veure passar alguna anguila (*Anguilla anguilla*), un dels peixos més preuats i més característics de s'Albufera. L'anguila es pesca en aquest i altres canals amb la modalitat tradicional anomenada pesca amb cucada (mètode de pesca amb una canya que té un fil del qual penja una esca feta només de cucs, sense hams). La voracitat de les anguilles permet estirar-les i treure-les de l'aigua, i dipositar-les amb habilitat dins un gambaner situat dins la sèquia, on es mantenen vives. El destí final de l'anguila és l'elaboració dels deliciosos plats típics de la comarca: espinagades, anguilles frites o ofegades, fideus o greixonera d'anguilles... que no falten mai per Sant Antoni a sa Pobla i a Muro.

A més de l'anguila, podem observar altres peixos com ara les llisses i els mújols, i també la carpa (*Cyprinus carpio*), espècie introduïda accidentalment al Parc que provoca importants desequilibris ecològics al medi aquàtic.

Mogudes per l'escorrentia, diferents plantes submergides com la coa de mart (*Ceratophyllum demersum*) o l'herbei (*Potamogeton pectinatus*) serveixen d'aliment i refugi a una munió de petits animals, i també a algunes aus aquàtiques com ara les fotges (*Fulica atra*), negres amb el bec blanc.

El Gran Canal

Seguint l'itinerari arribam al pont de sa Roca, que travessa el Gran Canal. En aquesta zona es poden observar les profundes transformacions que va sofrir s'Albufera a finals del segle XIX: els ponts, els canals, els sifons..., infraestructures que servien per reconduir l'aigua, amb la finalitat de dessecar aquesta zona humida. Les comportes existents s'empren actualment per millorar la gestió de l'aigua de la zona humida.

L'aigua recorre el Gran Canal, de 50 metres d'amplada i 2.700 metres de recorregut, fins arribar a desembocar a la mar per s'Oberta, on s'hi troba el pont dels Anglesos, de la mateixa època que el pont on ens trobem. Ambdós ponts són de cinc ulls. Estan construïts amb peces de marès sobre un fonament d'estaques de pi. Tenen una longitud de 110 metres i una amplada original de 5 metres. Els cinc arcs rebaixats tenen una llum lleugerament decreixent cap als extrems: l'arc central fa 9'30 metres, els dos intermedis 8 metres i els dos laterals 7'10 metres.

El Gran Canal s'ha de netejar periòdicament, ja que els sediments que porten els torrents el van omplint. L'obra de construcció del canal es va acabar l'any 1871.

Pont de sa Roca (Sebastià Torrens)

Bosc de ribera al Gran Canal (Sebastià Torrens)

En aquests punts, ja ens hem de fixar amb la flora i la fauna que ens envolta. Els oms (*Ulmus minor*), amb les seves arrels, sustenten el substrat de les riberes que transcorren paral·leles al gran canal i que formen els camins principals de s'Albufera; formen l'anomenat bosc de ribera, que a l'estiu ofereix una agradable ombra als visitants.

Les aus aquàtiques que més fàcilment observarem a la zona són les fotges (*Fulica atra*) i el collblau (*Anas platyrhynchos*), l'ànnera més abundant i coneguda: el mascle destaca pel seu cap verd. La tortuga d'aigua (*Emys orbicularis*) pren el sòl, els dies de bonança, a les voreres del canal i, si aixequem el cap, l'imponent falcó marí (*Falco eleonare*) ens mostra, a la primavera i a l'estiu, les seves arts de caça per agafar libèl·lules i altres insectes.

En direcció cap al nord, recorrem el camí des Senyals. El seu nom el rep d'una comporta que hi havia a l'enfront, que dirigia l'aigua cap a Can Blau o cap a sa Manegueta. Tenia dos colors, blanc i vermell i, segons com es col·locàs, mostrava un color o un altre.

